

Παιδεία για τα Μέσα

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο σχεδίασε μαθήματα/εργαστήρια για την Παιδεία για τα Μέσα, τα οποία προσφέρθηκαν κατά τις προηγούμενες σχολικές χρονιές στα σχολεία της Δημοκρατίας. Στόχος των μαθημάτων/εργαστηρίων είναι η ευαισθητοποίηση των παιδιών, απέναντι στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (Μ.Μ.Ε.) και το διαδίκτυο και η κριτική αντιμετώπιση των πληροφοριών και των μηνυμάτων που τα Μ.Μ.Ε. μεταδίδουν στη δημόσια σφαίρα. Ειδικότερα, αποσκοπούν στην απόκτηση εκ μέρους των μαθητών βασικών γνώσεων για τις λειτουργίες του φάσματος των Μ.Μ.Ε., τις συνθήκες υπό τις οποίες τα Μ.Μ.Ε. και οι πάροχοι πληροφοριών λειτουργούν και την αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο εκπληρώνονται οι διάφορες λειτουργίες που αυτοί επιτελούν.

Η Παιδεία για τα Μέσα αφορά και απευθύνεται στον κάθε πολίτη και αποσκοπεί στη θωράκισή του με κριτική σκέψη, στην όξυνση της ικανότητάς του για μετάφραση και αξιολόγηση των εικόνων και των μηνυμάτων που προσλαμβάνει, στην ανάπτυξη και προώθηση των δημιουργικών του τάσεων και δυνατοτήτων στο σύνθετο επικοινωνιακό περιβάλλον της εποχής μας. Πανευρωπαϊκή επιδίωξη είναι οι πολίτες να αποκτήσουν τις γνώσεις, ώστε να γίνουν ενεργοί πολίτες, ενσυνείδητοι καταναλωτές και παραγωγοί μηνυμάτων, που θα είναι σε θέση να επιλέγουν, να κρίνουν, να αξιολογούν και να ανασυνθέτουν τις πληροφορίες που διαδίδονται στα ΜΜΕ με ισχυρά κριτήρια που τους προστατεύουν από τον εντυπωσιασμό, την παραπλάνηση ή τις υποβολιμαίες αποφάσεις.

Για καλύτερα αποτελέσματα αναφορικά με την επίτευξη των υπό αναφορά στόχων, έχουν σχεδιαστεί μαθήματα για τα ακόλουθα επίπεδα:

- Α' – Γ' Δημοτικού
- Δ' – ΣΤ' Δημοτικού
- Γυμνάσιο – Λύκειο

Για κάθε επίπεδο επιλέγηκαν κάποιοι υπό έμφαση στόχοι και σχεδιάστηκαν τα μαθήματα.

Το μάθημα για τις μικρές τάξεις του δημοτικού ασχολείται με τις διαφημίσεις. Οι μαθητές από πολύ μικρή ηλικία έρχονται σε επαφή με τον κόσμο της διαφήμισης. Είτε πρόκειται για τις διαφημίσεις που παρεμβάλλονται καθώς βλέπουν τα αγαπημένα τους κινούμενα σχέδια, είτε έντυπες διαφημίσεις σε περιοδικά και σε διαφημιστικές πινακίδες, είτε ακόμα και στους ηλεκτρονικούς τους υπολογιστές και φορητές ηλεκτρονικές συσκευές καθώς παίζουν παιχνίδια. Το μάθημα φιλοδοξεί να βοηθήσει τους μαθητές να προσεγγίζουν πιο κριτικά τις διαφημίσεις. Αν και απευθύνεται σε μαθητές μικρής ηλικίας, θεωρείται χρήσιμο από τώρα να προσπαθούν να αποκωδικοποιούν τα μηνύματα των διαφημίσεων πράγμα που μπορεί να γίνει αν ξεκινήσουν να αναγνωρίζουν τις συνήθειες τεχνικές/στρατηγικές που χρησιμοποιούνται στις διαφημίσεις.

Στις τάξεις Α' – Γ' δημοτικού το μάθημα αποσκοπεί στο να βοηθήσει τους μαθητές να σκέφτονται κριτικά σχετικά με τις λειτουργίες των μέσων ενημέρωσης και του περιεχομένου που υπάρχει σε αυτά, μέσα από τη μελέτη και συζήτηση διαφημίσεων. Πιο συγκεκριμένα, προβάλλονται στους μαθητές 5 διαφορετικές διαφημίσεις παρόμοιων προϊόντων (δημητριακά και μπάρες δημητριακών) και μέσα από τη συζήτηση οι μαθητές αντιλαμβάνονται τις διάφορες και διαφορετικές τεχνικές και στρατηγικές οι οποίες χρησιμοποιούνται στις διαφημίσεις ανάλογα με το καταναλωτικό κοινό στο οποίο το κάθε προϊόν προωθείται. Οι μαθητές αναμένεται ότι μετά το μάθημα θα είναι σε θέση να

αναφέρουν τον στόχο/σκοπό συγκεκριμένων διαφημίσεων, να εντοπίζουν την ομάδα πληθυσμού στην οποία απευθύνονται οι διαφημίσεις (target market) και να χρησιμοποιούν το κατάλληλο λεξιλόγιο που αφορά στη διαφήμιση (M.M.E., προϊόν, ομάδα πληθυσμού, καταναλωτής, μήνυμα).

Το μάθημα για τις μεγαλύτερες τάξεις του δημοτικού διαπραγματεύεται το ίδιο θέμα, αλλά πέραν από την αποκωδικοποίηση των διαφημίσεων εισάγεται το θέμα της έμφυλης διαφήμισης, της διαφήμισης δηλαδή που απευθύνεται συγκεκριμένα σε κορίτσια και σε αγόρια. Στόχος είναι να γίνει συζήτηση σχετικά με τα στερεότυπα των φύλων όπως αυτά προβάλλονται στα M.M.E., ώστε να προωθηθεί ο προβληματισμός και η αποδόμησή τους. Οι μαθητές στις τάξεις Δ' – Στ' δημοτικού συζητούν και σχολιάζουν τα στοιχεία που αποτελούν μια διαφήμιση και τα μηνύματα μέσα από διαφημίσεις ειδικά σε σχέση με τα δύο φύλα. Περαιτέρω, στο πλαίσιο του εργαστηρίου τα παιδιά εντοπίζουν και αξιολογούν τα στερεότυπα των φύλων όπως αυτά προβάλλονται στα μέσα και ενθαρρύνονται να εκφράσουν την άποψή τους σχετικά με το γιατί τα στερεότυπα των φύλων μπορούν να είναι περιοριστικά. Πιο συγκεκριμένα, οι μαθητές αναμένεται ότι μετά το μάθημα θα είναι σε θέση να κατανοούν τα διάφορα στοιχεία που αποτελούν τη διαφήμιση (σενάριο, ήρωες, εικόνα, χρώμα, γραπτό κείμενο, ήχος-μουσική επένδυση) και να αναφέρουν πώς τα πιο πάνω στοιχεία συνδέονται με το είδος του προϊόντος και το στοχευόμενο καταναλωτικό κοινό.

Σε όλες τις τάξεις του δημοτικού σχολείου στο πλαίσιο της δραστηριότητας αξιολόγησης οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν μια διαφήμιση αναφέροντας το προϊόν που διαφημίζουν, τους ήρωες που θέλουν να χρησιμοποιήσουν για να διαφημίσουν και να προωθήσουν το προϊόν τους, να περιγράψουν τις εικόνες, χρώματα, ήχους (μουσική επένδυση) αλλά και το γραπτό κείμενο που θα χρησιμοποιήσουν και να δικαιολογήσουν τις επιλογές τους αυτές. Στις μεγαλύτερες τάξεις (Δ-ΣΤ) τα παιδιά καλούνται να γράψουν, επίσης, το σενάριο μίας διαφήμισης.

Το μάθημα για το Γυμνάσιο – Λύκειο, έχει ως θέμα την αξιοπιστία των πληροφοριών ιδιαίτερα από το διαδίκτυο και σχετίζεται με τα κριτήρια αξιολόγησης της είδησης. Μέσα από συζήτηση και μελέτη για διάφορες ειδήσεις ή/και «ειδήσεις» που προέρχονται κυρίως από το διαδίκτυο και από την εφαρμογή Bad News Game οι μαθητές αντιλαμβάνονται την ευκολία διάδοσης ψευδών ή παραπλανητικών ειδήσεων και την ανάγκη κριτικής θεώρησης των πληροφοριών που διοχετεύονται και κυκλοφορούν στη δημόσια σφαίρα. Τα παιδιά καλούνται να εντοπίσουν στοιχεία τα οποία είναι σημαντικά για την αξιολόγηση των ειδήσεων ως προς την αξιοπιστία τους και τα μηνύματα τα οποία μεταδίδουν. Κατά την εφαρμογή Bad News Game ένας διαδικτυακός περιηγητής θέτει τον παίκτη στη θέση ενός φιλόδοξου προπαγανδιστή «γνωρίζοντάς» του τεχνικές και κίνητρα πίσω από τη διάδοση της παραπληροφόρησης. Η εφαρμογή αυτή στοχεύει στην «αναστοποίηση» κατά της παραπληροφόρησης, προσφέροντας μια μικρή γεύση της οπτικής ενός «μεγαλοπαράγοντα ψευδών ειδήσεων» και επιδιώκει το χτίσιμο της άμυνας ενάντια στις ψευδείς ειδήσεις. Οι μαθητές αναμένεται ότι μέσα από τη συζήτηση θα αντιληφθούν την ανάγκη για έλεγχο και διασταύρωση των ειδήσεων που διακινούνται και θα είναι σε θέση να κρίνουν και να αξιολογούν τα κριτήρια τα οποία καθορίζουν την αξιοπιστία μιας είδησης, να διαχωρίζουν τις ψευδείς από τις αληθείς ειδήσεις και να εντοπίζουν στοιχεία της είδηση που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.

Για οποιεσδήποτε επιπλέον πληροφορίες ή /και διευκρινίσεις παρακαλώ επικοινωνήστε με τη Λειτουργό της Αρχής, Αντιγόνη Θεμιστοκλέους
(τηλ.22512468, email:a.themistokleous@crra.org.cy.)

